

W poszukiwaniu sprawiedliwości

Scenariusz lekcji dla klas IV–VIII szkoły podstawowej

Cele:

Uczniowie rozumieją, że pojęcie sprawiedliwości jest kluczowe dla funkcjonowania społeczeństwa.

Uczniowie rozumieją związek między przestrzeganiem prawa i jego posiadaniem a sprawiedliwością.

Uczniowie wiedzą, co czuje osoba niesprawiedliwie potraktowana i jakie mogą z tego wyniknąć konsekwencje.

Uczniowie rozumieją, że instytucje związane ze sprawiedliwością pilnują prawa, jednak nie zawsze postępują sprawiedliwie.

Uczniowie rozumieją, że błędne rozumienie sprawiedliwości prowadzi do jej przeciwieństwa.

Uczniowie dostrzegają, że człowiek może świadomie kształtować sprawiedliwą postawę i wybierać uczciwe działanie.

Uczniowie rozumieją, że mamy moralny obowiązek reagowania na dostrzeżoną niesprawiedliwość.

Metody i formy pracy:

burza mózgów

analiza symboli

metoda zdań niedokończonych

wgląd (samoobserwacja)

dyskusja.

Czas trwania zajęć: 2 godziny lekcyjne.

Materiały:

ilustracja przedstawiająca Temidę.

Przebieg lekcji

Burza mózgów

Prosimy uczniów o podanie synonimów i antonimów sprawiedliwości i wypisujemy je na tablicy, np.:

sprawiedliwość – uczciwość, bezstronność, rzetelność

niesprawiedliwość – krzywda, chęć zysku, bezprawie

Pytamy uczniów o przykłady związków sprawiedliwości z: prawem, obowiązkami, oceną, nagrodą i karą.

Następnie prosimy uczniów o podanie przykładu sprawiedliwej lub niesprawiedliwej sytuacji (może być fikcyjna). Uczniowie wspólnie szukają punktu, w którym opisane zdarzenie ujawniło się jako sprawiedliwe lub niesprawiedliwe (np. ktoś, mimo tego, że było to sprzeczne z jego interesem, uczciwie przyznał komuś rację lub ktoś został ukarany za to, czego nie zrobił).

Pytamy dzieci, skąd wiedziały, że dzieje się coś sprawiedliwego lub niesprawiedliwego? Czy inni też tak uważali?

Pytamy klasy, co może czuć osoba doświadczająca, osoba działająca i osoba obserwująca działanie sprawiedliwe lub niesprawiedliwe. Jak to może wpłynąć na ich przyszłe życie?

Ćwiczenie 1 – technika zdań niedokończonych

Prosimy uczniów o podanie swojego wyobrażenia o sprawiedliwych postawach. Mogą dokończyć zdania:

Sprawiedliwy opiekun, rodzic itp. to...

Sprawiedliwy kolega, brat/siostra, uczeń itp. to...

Ćwiczenie 2 – czytanie symboli

Pokazujemy uczniom obrazek przedstawiający Temidę. Pytamy klasę o szczegóły, np. dlaczego ten symbol sprawiedliwości ma zawiązane oczy i trzyma wagę, dlaczego jest

kobietą? Prosimy klasę o zastanowienie się, czy te atrybuty wpływają korzystnie na sprawiedliwość, czy też nie.

Ćwiczenie 3 – interpretacja cytatu

Prosimy chętnego ucznia o odczytanie cytatu:

„*Bywa, że zachowuję się niesprawiedliwie, nie łamiąc prawa, albo sprawiedliwie, łamiąc je. (Arystoteles)*

Pytamy klasę, czy uważa, że to możliwe, a jeśli tak, to w jaki sposób.

Pytania do dyskusji:

Czy małe dzieci mają poczucie sprawiedliwości?

Czy siły przyrody działają sprawiedliwie, np. gdy kataklizm zniszy czyjś dorobek życia?

Czy można oceniać takie zjawiska przez pryzmat sprawiedliwości?

Dlaczego zdarza się, że ludzie rozumieją sprawiedliwość według podwójnych standardów, tj. w oparciu o moralność Kalego: *Jeśli ktoś Kalemu zabrać krowy [...] to jest zły uczynek [...]. Dobry, to jak Kali zabrać komu krowy.*

Dlaczego jeśli nam się dzieje krzywda, łatwiej zauważamy niesprawiedliwość, niż jak ktoś jej przez nas doświadcza?

Czy szczyt sprawiedliwości to danie wszystkim po równo? A co z tym, że każdy ma inne potrzeby i preferencje?

Jeśli jedna osoba dużo się uczyła do sprawdzianu, a druga ściągała, a zostały równo ocenione, czy to jest sprawiedliwe?

Jeśli ktoś ciężko pracuje, a ktoś inny nie i czeka tylko na zasiłek, to takie osoby też powinny być wynagrodzone po równo?

Czy zemsta jest wyrazem sprawiedliwości? Jak ma się do tego archaiczna zasada: oko za oko, ząb za ząb?

Co sądy mają wspólnego ze sprawiedliwością? Czy mogą jej zaprzeczyć?

Czy sprawiedliwa osoba może na siebie ściągnąć kłopoty?

Czy można być całkowicie bezstronnym?

Czy i ewentualnie jaka sprawiedliwość jest możliwa na świecie?

Czy życie jest sprawiedliwe?

